

4. Грант для стартапів і університетів на міжнародні дослідження та розробки. Дія. Бізнес. URL: <https://surl.li/qrvlgx> (дата звернення: 30.11.2025).

5. Дмитрів Д.В., Ольховецька Х.А. Технології в цифровій економіці. міжнародна науково-практична конференція молодих учених та студентів «Цифрова економіка як фактор інновацій та сталого розвитку суспільства» (м. Тернопіль, 6-7 грудня 2022р.). Тернопіль: ТНТУ, 2022. С. 119-120. URL: <https://surl.li/vksfsb> (дата звернення: 30.11.2025).

УДК 330.3:339.13.017:004.77

Наталія РІЗНИК, канд. екон. наук, доцент

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Олена КОВАЛЬЧИК

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ ТА РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Nataliya RIZNYK, Ph.D. in Economics, Assoc. Prof.

Olena KOVALCHYK

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

CORRELATION BETWEEN ECONOMIC GROWTH AND E-COMMERCE DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION

Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується глибокою цифровою трансформацією, яка докорінно змінює бізнес-моделі та структуру торгівлі. Електронна комерція (е-комерція), як ключова складова цифрової економіки, демонструє стрімке зростання, що було додатково прискорене наслідками пандемії COVID-19 [1]. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю розуміння взаємозв'язків між макроекономічними показниками та розвитком цифрових ринків, а також впливу новітніх вебтехнологій на конкурентоспроможність бізнесу.

Аналіз динаміки ринку, проведений на основі даних платформи Sellers Commerce та інших джерел, свідчить про стабільне розширення аудиторії онлайн-покупців. Станом на 2024 рік їх кількість сягнула 2,71 млрд осіб, що становить близько 33% населення планети (зростання на 2,7% порівняно з 2023 роком). Прогнозується, що до кінця 2025 року ця цифра зросте до 2,77 млрд [2]. У грошовому еквіваленті обсяг онлайн-продажів у 2024 році склав 6,334 трлн дол. США. Очікується, що в період 2025–2027 років середньорічний темп зростання (CAGR) становитиме 7,8%, що дозволить ринку досягти позначки у майже 8 трлн дол. США до кінця 2027 року. При цьому частка онлайн-покупок у загальному роздрібному товарообігу до 2027 року сягне 22,6% [2].

Окремим драйвером зростання є мобільна комерція. Доступність смартфонів та покращення якості мобільного інтернету змінили поведінку споживачів. Статистика показує, що 92% респондентів у Китаї, 88% в Індії та 73% у США використовують смартфони для здійснення покупок [2]. Більше того, 84% користувачів готові встановлювати мобільні додатки брендів заради кращих цін та бонусів. У 2024 році обсяг продажів через мобільні пристрої склав 2,52 трлн дол., що на 16,6% більше за показники попереднього року. Це підтверджує тезу про необхідність адаптації бізнесу до концепції "Mobile First".

Станом на 2024 рік в п'ятірку лідерів по обсягу ринку електронної комерції входили Китай, США, Японія, Великобританія та Німеччина (табл. 1.). У рамках дослідження було проведено кореляційний аналіз для визначення сили зв'язку між обсягом ринку електронної комерції та розміром номінального ВВП країн (дані Світового банку [3]). Розрахунок коефіцієнта кореляції показав результат 0,92. Такий високий показник вказує на сильну позитивну залежність: економічне зростання країни безпосередньо стимулює розвиток онлайн-торгівлі. Зростання ВВП формує купівельну спроможність населення та створює необхідні інфраструктурні умови, такі як розвинена логістика, надійні цифрові платіжні системи та високий рівень фінансової інклюзії.

Таблиця 1

Найбільші ринки електронної комерції станом на 2024 р. [4]

№	Країна	Розмір ринку eCommerce (USD)
1	Китай	1 469 млрд
2	Сполучені Штати	1 223 млрд
3	Японія	169 млрд
4	Велика Британія	130 млрд
5	Німеччина	98 млрд
6	Південна Корея	80 млрд
7	Франція	66 млрд
8	Канада	66 млрд
9	Італія	64 млрд
10	Індія	59 млрд

Однак, ВВП не є єдиним фактором. Деякі країни з високим рівнем економічного розвитку можуть мати меншу частку е-комерції через культурні особливості, консервативність покупців або специфіку регулювання цифрових транзакцій.

Важливою умовою успіху в е-комерції є якісне вебпредставництво. Ринок веброзробок також демонструє зростання: у 2024 році його обсяг склав 56,8 млрд дол., а до 2031 року прогнозується зростання до 100,6 млрд дол. [5].

Результати дослідження підтверджують, що електронна комерція є невід'ємною складовою сучасного економічного зростання. Висока кореляція між ВВП та обсягами онлайн-ринків свідчить про необхідність комплексного розвитку цифрової інфраструктури на державному рівні. Для бізнесу ключовим фактором конкурентоспроможності стає інвестиція у технологічні рішення: впровадження ШІ для персоналізації, використання AR/VR для покращення взаємодії з клієнтом та адаптація сервісів під мобільні платформи. Врахування цих тенденцій дозволить підприємствам не лише зберегти, але й розширити свою частку ринку в умовах глобальної цифровізації.

Література

1. Ковальчик, О., Різник, Н. (2022). Основні тренди інформаційних технологій для бізнесу. Тези доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції учених та студентів „Цифрова економіка як фактор інновацій та сталого розвитку суспільства“, 91-93.

2.Світові тренди e-commerce 2024 в цифрах. URL:
<https://www.proresultat.com/svitovi-trendi-e-commerce2024-v-cifrah>.

3.The World Bank Data. URL:
<https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD>.

4.Katharina Buchholz. China Leads the Global E-Commerce Market. URL:
<https://www.statista.com/chart/32159/revenues-in-the-e-commerce-segment-by-country/>
(дата звернення: 24.09.2025)

5.Головні тенденції веб-дизайну на замовлення на 2024 рік: аналіз провідних агентств. URL: <https://webbookstudio.com/ua/articles/top-trends-in-custom-web-design-for-2024-insights-from-leading-agencies/>.

УДК 330.34

Ігор РІЙ, здобувач вищої освіти

Науковий керівник: Олена БЕРЕСТЕЦЬКА, канд. екон. наук, доцент

Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя, Україна

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У ПІДВИЩЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Igor RIJ, higher education student

Scientific supervisor: Olena BERESTETSKA, Ph.D., Assoc. Prof.

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ukraine

ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN INCREASING THE COMPETITIVENESS OF DIGITAL ECONOMY ENTERPRISES

У сучасних умовах цифрової трансформації конкурентоспроможність підприємств визначається не лише якістю продукції чи послуг, а й здатністю швидко впроваджувати інновації та адаптуватися до змін. Цифрова економіка трансформує ринкові умови, формуючи нові правила конкуренції, де переваги отримують ті компанії, що ефективно використовують дані, автоматизацію та цифрові платформи. Штучний інтелект (ШІ) посідає ключове місце серед технологій, які забезпечують зростання ефективності бізнес-процесів і управлінських рішень. Його застосування дозволяє підприємствам аналізувати великі масиви даних, автоматизувати рутинні завдання, прогнозувати поведінку споживачів і оптимізувати постачання, що в сукупності сприяє підвищенню продуктивності та зменшенню витрат [1].

Світова практика демонструє значні зрушення у впровадженні ШІ. За даними McKinsey, понад 50% компаній уже використовують ШІ хоча б в одній бізнес-функції, зокрема в маркетингу, виробництві або обслуговуванні клієнтів [2]. В Україні також зростає інтерес до ШІ серед бізнесу: великі підприємства в агросекторі, фармацевтиці та ритейлі вже інтегрують AI-асистентів для підтримки персоналу, автоматизації HR-процесів та аналітики продажів. Такі впровадження сприяють скороченню операційного навантаження, покращенню якості прийняття рішень і зменшенню витрат на обслуговування.

Однак розгортання ШІ супроводжується низкою викликів. Серед основних перешкод — дефіцит кваліфікованих кадрів, висока вартість розробки та інтеграції рішень, а також питання етики та безпеки обробки даних. Не всі компанії мають доступ до необхідних ресурсів або готові до трансформації організаційної культури. Водночас